

RECENZJA

Rozprawy doktorskiej lek. Jana Zygmunta Trusewicza na temat: „Rozwój chirurgii w Olsztynie po II Wojnie Światowej ze szczególnym uwzględnieniem wpływu tradycji wileńskiej” wykonanej w Zakładzie Zintegrowanej Opieki Medycznej Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku. Promotorem pracy jest prof.dr hab. Elżbieta Krajewska-Kułak, promotorem pomocniczym dr Magdalena Grassman.

Zlecona mi uchwałą Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku do recenzji rozprawa doktorska lek. Jana Zygmunta Trusewicza na temat: „Rozwój chirurgii w Olsztynie po II Wojnie Światowej ze szczególnym uwzględnieniem wpływu tradycji wileńskiej” stanowi bardzo obszerne (269 str. wydruku komputerowego) i niezwykle cenne opracowanie naukowe dotyczące powstania i rozwoju jednej ze specjalności medycznych jaką jest chirurgia w okresie powojennym i w dalszych latach w Olsztynie.

Autor celowo nawiązuje do tradycji wileńskiej szkoły medycznej, która kształtowała się na przestrzeni wieków od Unii w Krewie, powołania przez króla Stefana Batorego drugiego w Rzeczypospolitej Obojga Narodów Uniwersytetu w Wilnie, który po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918r nosił imię założyciela. Uniwersytet Wileński w okresie międzywojennym stał się znaczącym ośrodkiem naukowym kształcącym lekarzy dla odradzającej się Rzeczypospolitej. Lekarze ci, w tym także chirurdzy, praktykujący do wybuchu II Wojny Światowej w Wilnie i na kresach wschodnich, po aneksji Wileńszczyzny przez władze sowieckie zmuszeni zostali do wyjazdu do Polski w jej nowych granicach. Część z nich znalazła się w Olsztynie, mieście, które po kataklizmie wojennym budziło się do życia, a obecnie jest prężnym ośrodkiem naukowym posiadającym Uniwersytet Warmińsko – Mazurski kształcący od niedawna lekarzy.

Głównym celem Autora rozprawy było udokumentowanie powstania i rozwoju chirurgii w Olsztynie po II Wojnie Światowej, ze szczególnym uwzględnieniem wpływu tradycji wileńskiej, którą reprezentowali m.in.lekarze: Jan Rymian, Mieczysław Pimpicki, Florian Piotrowski oraz Jan Janowicz.

Na tle ich życiorysów Doktorant przedstawia trudny proces organizowania służby zdrowia w wyludnionym i zniszczonym Olsztynie koncentrując się przede wszystkim na chirurgii jako specjalności szczególnie Mu bliskiej.

Właściwą rozprawę poprzedza krótki wstęp, w którym Autor przedstawia stan leczenia i jego historię w Olsztynie (dawny Allenstein) do wybuchu II Wojny Światowej. To wprowadzenie

pozwała właściwie ocenić ogrom problemów, przed którymi stanęli lekarze - pionierzy w okresie powojennym.

Rozprawa ma charakter wielowątkowy. Oprócz celu zasadniczego obejmuje również pokazanie, jak tradycje intelektualne kształtowane w Uniwersytecie Wileńskim były przenoszone wraz z jego absolwentami do ich nowych miejsc pobytu. Uważam to za niezmiernie cenną część rozprawy, gdyż problematyka ta, pomijana ze względów politycznych w okresie komunistycznym, dopiero odzyskuje należne jej miejsce w świadomości społecznej. Brak natomiast rzetelnych opracowań naukowych na te tematy. Uważam, że praca lek. Jana Zygmunta Trusewicza doskonale wypełnia tę lukę.

W związku z powyższym stwierdzam, że cel pracy został przedstawiony właściwie i ma charakter naukowy.

Układ pracy, a szczególnie zastosowana metodologia jest typowa dla prac historycznych. Było to niezbędne mimo tego, że Autor będąc lekarzem zajmuje się omawianiem i analizą tematyki wybitnie medycznej. W związku tym uważam, że spełnia ona wymogi stawiane rozprawom na stopień dr n. med.

Doktorant zgromadził ogromny materiał faktograficzny udokumentowany w 958 przypisach. Materiały źródłowe pochodziły z licznych archiwów, szpitali, bibliotek oraz zasobów prywatnych. Kwerenda tak bogatego materiału przeprowadzona w licznych ośrodkach w kraju i zagranicą wymagała ogromnego zaangażowania, benedyktyńskiej pracy, a przede wszystkim pasji naukowej. W rozdziale „Bibliografia” Doktorant wymienia wszystkie źródła w formie aneksu, z których korzystał z podziałem na: źródła archiwalne, źródła drukowane, opracowania drukowane, a także dołącza spis fotografii. Uważam, że należałoby zmienić kolejność w pracy. Aneks powinien obejmować również spis fotografii, natomiast wykaz skrótów należałoby umieścić na początku pracy.

Wyniki badań i analiz Autora zawarty jest w 5 podrozdziałach, w których lek. Jan Zygmunt Trusewicz bardzo wnikliwie i szczegółowo prezentuje zebrany i uporządkowany przez siebie materiał badawczy. Dotyczy on okresu wileńskiego oraz okresu powojennego w Olsztynie. Na szczególną uwagę zasługuje podrozdział „Chirurdzy wileńscy pionierami olsztyńskiej chirurgii”. Ta część pracy jest skarbnicą wiedzy, często mało znanej i zdaniem recenzenta powinna być wydana drukiem.

Wnioski wynikające z pracy Doktorant zawarł w formie opisowej na 4 stronach wydruku komputerowego. W opisie powtarza stwierdzenia, które wcześniej użył np. w części metodologicznej oraz w innych częściach rozprawy, a które de facto wnioskami nie są. Zdaniem recenzenta wnioskami są zaś stwierdzenia na str.168, które właściwie podsumowują wyniki badań

i analiz wykonanych przez Autora i na tym należało poprzestać. Uwaga ta charakter porządkujący i powinna być uwzględniona przy przygotowaniu materiału do druku, co w niczym nie umniejsza wartości pracy, którą oceniam bardzo wysoko.

Reasumując stwierdzam, że przedstawiona mi do recenzji rozprawa doktorska lek. Jana Zygmunta Trusewicza na temat: „Rozwój chirurgii w Olsztynie po II Wojnie Światowej ze szczególnym uwzględnieniem wpływu tradycji wileńskiej” stanowi dojrzałe opracowanie naukowe w pełni spełniające kryteria stawiane rozprawom na stopień doktora nauk medycznych. Jestem pod wrażeniem olbrzymiej pracy wykonanej przez Doktoranta, a także osobistego emocjonalnego zaangażowania, co niewątpliwie związane jest z faktem również Jego wileńskich korzeni.

Zwracam się więc do Wysokiej Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku z wnioskiem o dopuszczenie lek. Jana Zygmunta Trusewicza do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Białystok 6.02.2017

Prof. dr hab. Jan Karczewski

